

Datum van inontvangstneming : 27/06/2023

Zaak C-302/23 [Piekiewicz] ⁱ

Verzoek om prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

10 mei 2023

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 april 2023

Verzoekende partij:

M. J.

Andere partij in de procedure:

C. J.

[OMISSIS]

BESLISSING

van 28 april 2023

De Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach, VII Wydział Gospodarczy (rechter in eerste aanleg Katowice - Oost, zevende afdeling bevoegd in handelszaken, Polen) heeft

[OMISSIS]

na behandeling [OMISSIS]

ter terechtzitting achter gesloten deuren

van het verzoek van M. J.

tegen C. J.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure..

houdende het aanbrengen van een formule van tenuitvoerlegging met als voorwerp wraking door M. J. van de gerechtsreferendaris

beschikt:

I.

het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag voor te leggen:

Moet artikel 2, leden 1 en 3, gelezen in samenhang met artikel 25, leden 1 en 2, gelezen in samenhang met de overwegingen 12, 13, 18, 21, 22 en 49 van verordening (EU) nr. [910/2014] van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG (PB 2014, L 257, blz. 73) aldus worden uitgelegd dat een gerecht van een lidstaat verplicht is een processtuk te aanvaarden dat bij dat gerecht is neergelegd en ondertekend is met een elektronische handtekening als bedoeld in artikel 3, punt 10, van de verordening, wanneer de nationale wetgeving van die lidstaat niet voorziet in de mogelijkheid om een processtuk dat voorzien is van een elektronische handtekening bij een gerecht neer te leggen, anders dan via een ICT-systeem?

II. op grond van artikel 177, lid 3¹, van de Kodeks Postępowania Cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) de behandeling van de zaak schorsen totdat antwoord is gegeven op de in punt I. gestelde vraag.

[OMISSIS]

MOTIVERING

Verzoek om prejudiciële beslissing

Partijen

a)

verzoekende partij: M. J., [OMISSIS]

b)

andere partij in de procedure: C. J., [OMISSIS]

[OMISSIS]

I.

Feiten van de zaak, procedureverloop en voorwerp van de procedure voor de nationale rechter

1)

De verzoekende partij, M. J., is ondernemer en schuldeiser van de andere partij in de procedure, C.J.

2)

Op 28 november 2022 heeft de verzoekende partij bij de Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach (rechter in eerste aanleg Katowice – Oost, Polen) een verzoek ingediend om een formule van tenuitvoerlegging tegen de echtgenoot van de andere partij in de procedure, B. J., met het oog op een gedwongen tenuitvoerlegging op een onroerend goed dat deel uitmaakt van de vermogensgemeenschap van de echtgenoten. Het verzoek is per e-mail verzonden naar het e-mailadres van het gerecht. Het verzoek was niet voorzien van een handgeschreven handtekening, maar was elektronisch ondertekend met een vertrouwde handtekening die is gekoppeld aan het platform [...] („elektronisch platform voor overheidsdiensten”). Dit is een ICT-systeem waarbij overheidsinstanties diensten aanbieden via één toegangspunt op het internet. Bij dit verzoek heeft de verzoekende partij tevens een verzoek om vrijstelling van gerechtskosten gevoegd.

3)

Op 30 december 2022 heeft de gerechtsreferendaris die het verzoek behandelde de verzoekende partij opgeroepen de formele gebreken van het stuk te verhelpen, met name door binnen een week na de betekening van de oproeping een met de hand ondertekend officieel formulier over te leggen betreffende de gezinssituatie, het vermogen, de inkomsten [en] de onderhoudsbronnen, op straffe van terugzending van het verzoek om vrijstelling van gerechtskosten.

4)

De verzoekende partij heeft op 21 januari 2023 een verklaring omtrent de gezinssituatie, het vermogen, de inkomsten en de onderhoudsbronnen naar het e-mailadres van het gerecht gestuurd. Verzoeker heeft deze verklaring ondertekend met een vertrouwde elektronische handtekening die is gekoppeld aan het [...] platform.

5)

Bij beslissing van 8 februari 2023 heeft de gerechtsreferendaris het verzoek om vrijstelling van gerechtskosten teruggezonden op grond dat de formele gebreken niet tijdig waren verholpen, met name omdat het verzoek niet met de hand was ondertekend.

6)

Op 4 maart 2023 heeft de verzoekende partij op het e-mailadres van het gerecht een verzoek om uitsluiting van de gerechtsreferendaris van de zaak ingediend, samen met een verzoek om inleiding van een tuchtprocedure tegen de referendaris. Het verzoek was ook dit keer elektronisch ondertekend, met een vertrouwde handtekening. Ter ondersteuning van haar verzoek heeft de verzoekende partij aangevoerd dat er ernstige twijfel bestaat over de onpartijdigheid van de referendaris bij de behandeling van de zaak. Volgens verzoekster schendt de referendaris kennelijk het recht van de Europese Unie door te weigeren een elektronisch ondertekend stuk te aanvaarden dat naar het e-mailadres van het gerecht is verzonden. Volgens de verzoekende partij schendt de referendaris met name artikel 25, leden 1 en 2, van verordening (EU) nr. [910/2014] van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG (hierna: „eIDAS-verordening”).

7)

Volgens de verzoekende partij is de gerechtsreferendaris niet onpartijdig bij de behandeling van de zaak, omdat hij zich niet houdt aan het beginsel van voorrang van het Unierecht, dat is neergelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie [OMISSIS]. Volgens de verzoekende partij wordt de aangegeven omstandigheid beïnvloed door de politieke situatie in Polen en de uitoefening van de rechtspraak door bepaalde rechters die zijn benoemd door de omstreden Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de rechtspraak, Polen). Bovendien wordt de laatste tijd het beginsel van voorrang van het Unierecht in Polen ter discussie gesteld en is de verzoekende partij een politiek actief persoon. De verzoekende partij heeft er vervolgens op gewezen dat de gerechtsreferendaris het verzoek onrechtmatig had afgewezen en aldus een ongeoorloofde politieke uiting heeft gedaan.

8)

Verzoeker heeft aangevoerd dat de elektronische handtekening in gerechtelijke procedures op het grondgebied van de Europese Unie ook door de Poolse gerechten moet worden aanvaard, aangezien het gemeenschapsrecht voorrang heeft op de nationale regels. Het rechtsgevolg van een elektronische handtekening en de toelaatbaarheid ervan als bewijsmiddel in gerechtelijke procedures mogen immers niet worden ontkend louter op grond van het feit dat de handtekening elektronisch is of niet aan de eisen voor gekwalificeerde elektronische handtekeningen voldoet, wat voortvloeit uit artikel 25, lid 1 van de [eIDAS-]verordening [OMISSIS].

9)

Alle stukken die de verzoekende partij op het e-mailadres van het gerecht heeft neergelegd, zijn afgedrukt en vervolgens door de medewerkers van het gerecht in het dossier opgenomen.

II. Voor het antwoord relevant Unierecht

10) *[eIDAS-]verordening [OMISSIS]*

overweging 12: Een van de doelstellingen van deze verordening is het wegnemen van bestaande belemmeringen voor het grensoverschrijdende gebruik van elektronische identificatiemiddelen die in de lidstaten worden gebruikt om daarmee ten minste ten behoeve van publieke diensten te authenticeren. Deze verordening heeft niet tot doel om beheersystemen voor elektronische identiteit en verwante infrastructuren in de lidstaten te beïnvloeden. Het doel van deze verordening is te waarborgen dat veilige elektronische identificatie en authenticatie voor de toegang tot grensoverschrijdende onlinediensten van de lidstaten mogelijk is.

overweging 13: De lidstaten moeten de vrijheid behouden om ten behoeve van elektronische identificatiemiddelen voor toegang tot onlinediensten te gebruiken of in te voeren. De lidstaten moeten ook kunnen beslissen of zij de private sector bij het aanbieden van deze middelen wensen te betrekken. De lidstaten dienen niet te worden verplicht hun stelsels voor elektronische identificatie aan de Commissie te melden. Het staat de lidstaten vrij om alle, sommige dan wel geen van de stelsels voor elektronische identificatie die op nationaal niveau worden gebruikt om ten minste toegang te krijgen tot publieke onlinediensten of specifieke diensten, aan de Commissie te melden.

overweging 18: Deze verordening dient te voorzien in de aansprakelijkheid van de aanmeldende lidstaat, de partij die de elektronische identificatiemiddelen verstrekt en de partij die de authenticatieprocedure uitvoert, wanneer zij niet voldoen aan de verplichtingen ter zake in deze verordening. Deze verordening moet echter worden uitgevoerd volgens de nationale voorschriften inzake aansprakelijkheid. De verordening beïnvloedt derhalve niet deze nationale voorschriften inzake, bijvoorbeeld, de definitie van schade of het bepalen van de toepasselijke procedureregels, waaronder inzake de bewijslast.

overweging 21: Deze verordening dient ook te voorzien in een algemeen wetgevingskader voor het gebruik van vertrouwensdiensten. Zij mag echter geen algemene verplichting scheppen om elektronische vertrouwensdiensten te gebruiken of om een toegangspunt voor alle bestaande vertrouwensdiensten te installeren. De verordening mag met name niet voorzien in de verlening van diensten die uitsluitend binnen gesloten systemen gebruikt worden tussen een welbepaalde groep deelnemers, en die geen gevolgen hebben voor derden. Systemen die zijn opgezet bij bedrijven of overheden voor het beheer van interne procedures waarbij gebruik wordt gemaakt van vertrouwensdiensten, behoren bijvoorbeeld niet onder deze verordening te vallen. Alleen vertrouwensdiensten

die aan het publiek verleend worden en gevolgen hebben voor derden moeten voldoen aan de vereisten van deze verordening. Ook mag deze verordening geen betrekking hebben op aspecten die verband houden met de totstandkoming en geldigheid van contracten of andere juridische verbintenissen waaraan in het nationale recht of het Unierecht vormvereisten worden gesteld. Daarenboven dient zij de nationale vormvereisten voor openbare registers, met name handelsregisters en kadasters onverlet te laten.

overweging 22: Teneinde bij te dragen tot het algemene grensoverschrijdende gebruik van vertrouwensdiensten, moet het mogelijk zijn deze in alle lidstaten in gerechtelijke procedures als bewijsmiddel te gebruiken. De rechtsgevolgen van vertrouwensdiensten moeten worden vastgesteld door het nationale recht, tenzij in deze verordening anders wordt bepaald.

overweging 49: In deze verordening moet als beginsel worden gesteld dat het rechtsgevolg van een elektronische handtekening niet moet worden ontkend op grond van het feit dat de handtekening elektronisch is of niet aan de eisen voor gekwalificeerde elektronische handtekeningen voldoet. Het nationaal recht moet echter bepalen welk rechtsgevolg elektronische handtekeningen hebben, met uitzondering van de in deze verordening vastgestelde voorschriften dat een gekwalificeerde elektronische handtekening hetzelfde rechtsgevolg dient te hebben als een handgeschreven handtekening.

artikel 2, lid 1: Deze verordening is van toepassing op stelsels voor elektronische identificatie die zijn aangemeld door een lidstaat en op verleners van vertrouwensdiensten die in de Unie zijn gevestigd.

artikel 2, lid 3: Deze verordening doet geen afbreuk aan nationaal of Unierecht dat betrekking heeft op de totstandkoming en geldigheid van contracten of andere wettelijke of procedurele verplichtingen inzake vormvereisten.

artikel 3, punt 10: Voor de doelstellingen van deze verordening, zijn de volgende definities van toepassing: [...] „elektronische handtekening” wordt gedefinieerd als gegevens in elektronische vorm die gehecht zijn aan of logisch verbonden zijn met andere gegevens in elektronische vorm en die door de ondertekenaar worden gebruikt om te ondertekenen;

artikel 25, lid 1: Het rechtsgevolg van een elektronische handtekening en de toelaatbaarheid ervan als bewijsmiddel in gerechtelijke procedures mogen niet worden ontkend louter op grond van het feit dat de handtekening elektronisch is of niet aan de eisen voor gekwalificeerde elektronische handtekeningen voldoet.

artikel 25, lid 2: Een gekwalificeerde elektronische handtekening heeft dezelfde rechtsgevolgen als een handgeschreven handtekening.

III. Voor het antwoord relevant nationaal recht

11) *Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „kpc”) van 17 november 1964 (Dz. U. 2021, volgnr. 1805, geconsolideerde tekst van 4.10.2021):*

artikel 126, lid 1, punt 6: Elk processtuk moet door de partij of haar wettelijke vertegenwoordiger of gemachtigde worden ondertekend.

artikel 126, lid 5: Een processtuk dat door middel van een ICT-systeem wordt ingediend, is voorzien van een gekwalificeerde elektronische handtekening, een vertrouwde handtekening of een persoonlijke handtekening.

artikel 125, lid 2¹: Indien een bijzondere bepaling daarin voorziet of indien voor de indiening van processtukken door middel van een ICT-systeem is gekozen, worden de processtukken in de zaak uitsluitend met behulp van het ICT-systeem ingediend. Geschriften die niet via het ICT-systeem worden ingediend, hebben niet de rechtsgevolgen die door de wet worden verbonden aan het indienen van een geschrift bij een gerecht, wat door het gerecht aan de indienende partij ter kennis zal worden gebracht.

Artikel 125, lid 2^{1a}: De keuze om processtukken met behulp van een ICT-systeem in te dienen en de verdere indiening van die processtukken met behulp van dat systeem is toelaatbaar indien dit om technische redenen aan de zijde van het gerecht mogelijk is.

12) *Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (wet betreffende de informatisering van de activiteiten van entiteiten die openbare taken uitvoeren) van 17 februari 2005 (Dz. U. 2023, volgnr. 57, geconsolideerde tekst van 9.1.2023):*

artikel 3, punt 13: Onder de in de wet gebruikte termen wordt verstaan [...] elektronisch platform voor overheidsdiensten: een ICT-systeem waarin overheidsinstellingen diensten beschikbaar stellen via één toegangspunt op het internet.

artikel 3, punt 14a: Onder de in de wet gebruikte termen wordt verstaan [...] vertrouwde handtekening: een elektronische handtekening waarvan de authenticiteit en integriteit wordt gewaarborgd door middel van een elektronisch zegel van de minister die verantwoordelijk is voor informatisering, met daarin: a) gegevens ter identificatie van een persoon, vastgesteld op basis van een elektronisch identificatiemiddel dat is uitgegeven in het systeem bedoeld in artikel 20aa, punt 1, waaronder: - voornaam/voornamen, - familienaam, - PESEL-nummer; b) de identificatiecode van het elektronische identificatiemiddel waarmee het is ingediend, en c) het tijdstip van indiening;

13) *Besluit van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) van 23 mei 2012, zaaknummer III CZP 9/12:*

1.

„Het indienen van een rechtsmiddel langs elektronische weg is alleen toegestaan als een bijzondere bepaling daarin voorziet (artikel 125, lid 2; thans artikel 125, lid 2¹, kpc).

2.

Een afdruk van een niet-ontvankelijk rechtsmiddel dat langs elektronische weg is ingediend, kan worden gelijkgesteld met een rechtsmiddel dat niet langs die weg is ingediend, indien de ontbrekende handtekening is aangevuld (artikel 130, lid 1, in samenhang gelezen met artikel 126, lid 1, punt 4, kpc); de datum van indiening van het rechtsmiddel bij het gerecht is dan de datum waarop de afdruk is gemaakt (artikel 130, lid 3, kpc)”.

IV. Redenen waarom het gerecht een prejudiciële vraag heeft gesteld

14) De onderhavige procedure betreft de behandeling van een verzoek om uitsluiting van een zaak van een gerechtsreferendaris die de verzoekende partij, bij de behandeling van een verzoek om een formule van tenuitvoerlegging heeft opgeroepen de formele gebreken van het verzoek om vrijstelling van gerechtskosten te herstellen door ondertekening ervan. De verzoekende partij stelt zich daarentegen op het standpunt dat zij het verzoek niet met een „handgeschreven” handtekening hoeft te ondertekenen, aangezien de bepalingen van de [eIDAS-]verordening het indienen bij een gerecht van een met een elektronische handtekening ondertekend stuk toestaan. Het verzoek om uitsluiting van de gerechtsreferendaris was ook uitsluitend elektronisch ondertekend. Bijgevolg is het geschil in de onderhavige zaak terug te leiden tot een rechtsvraag en het is de juiste uitlegging van de bepalingen van de [eIDAS-]verordening die van cruciaal belang is voor het in ontvangst nemen van een verzoek tot uitsluiting van de gerechtsreferendaris en om er uitvoering aan te geven, dan wel voor de vaststelling dat dit verzoek vormgebreken vertoont en het gegrond is om op te roepen tot het verhelpen ervan. De juiste uitlegging van de bepalingen van de [eIDAS-]verordening is ook relevant voor de mogelijkheid om bij een gerecht processtukken neer te leggen die van een elektronische en niet van een handgeschreven handtekening zijn voorzien.

15) Het antwoord van het Hof op de onderhavige vraag is relevant in het licht van het beginsel van de eenvormigheid van het Unierecht. Het Unierecht moet in zijn geheel op dezelfde wijze worden toegepast op het grondgebied van alle lidstaten. Een uniforme rechtsorde in alle lidstaten is een van de kernwaarden van het Unierecht.

16) In Polen passen de meeste gerechten de bepalingen van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] niet toe wat betreft de mogelijkheid om bij gerechten geschriften neer te leggen die met een elektronische handtekening, een geavanceerde elektronische handtekening of een gekwalificeerde elektronische handtekening ondertekend zijn. Het lijkt erop dat dit in de eerste plaats voortvloeit uit de bepalingen van de kpc, die de mogelijkheid om een met een elektronische,

vertrouwde of persoonlijke handtekening ondertekend stuk in te dienen afhankelijk stelt van het bestaan van een ICT-systeem waarmee dergelijke brieven bij gerechten kunnen worden ingediend (artikel 126, lid 5, kpc). De verwijzende rechter beschikt evenmin over een dergelijk systeem. De Poolse wetgever bepaalt in artikel 125, lid 2^{1a}, kpc uitdrukkelijk dat het betrokken gerecht over een ICT-systeem moet beschikken om processtukken via dat systeem te kunnen indienen.

17) Uit de vaste rechtspraak van de Poolse gerechten en de sinds jaren gevolgde praktijk blijkt dat in Polen alleen geschriften met een „handgeschreven” handtekening worden aangenomen. Dit is het geval bij geschriften die in het kader van een gewone civiele procedure worden ingediend. Sommige andere procedures voorzien namelijk in de mogelijkheid om langs elektronische weg geschriften in te dienen, bijvoorbeeld bij een elektronische betalingsbevelprocedure of een insolventieprocedure. Dat was hoofdzakelijk het standpunt van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke zaken, Polen) in zijn besluit van 23 mei 2012, zaaknummer III CZP 9/12. Dat besluit is echter genomen op grond van het recht vóór de datum van inwerkingtreding van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS].

18) Artikel 126, lid 1, punt 6, kpc bepaalt dat elk processtuk door een partij moet worden ondertekend, maar preciseert niet of deze ondertekening een andere vorm kan hebben dan die van een „handgeschreven” handtekening. Het is pas sinds enkele jaren dat de nationale wetgever in artikel 126, lid 5, kpc voorziet in de mogelijkheid om een elektronisch ondertekend geschrift in te dienen, op voorwaarde dat er een voor dit doel ontworpen ICT-systeem is. In dit verband moet echter worden benadrukt dat het vereiste dat een geschrift met de hand moet worden ondertekend, enkel betrekking heeft op processtukken. Voor alle andere geschriften die in de loop van de gerechtelijke procedure worden gebruikt (hoofdzakelijk als bewijs) geldt dat zij worden opgenomen in het dossier van de zaak overeenkomstig de bepalingen van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] en dat de gevolgen ervan worden beoordeeld volgens het nationale recht.

19) Uit artikel 25, lid 1, van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] blijkt echter dat een elektronische handtekening niet mag worden gediscrimineerd en dat de rechtsgevolgen daaraan niet kunnen worden ontzegd louter op grond van het feit dat de handtekening elektronisch is of niet aan de eisen voor gekwalificeerde elektronische handtekeningen voldoet. Niettemin preciseert deze bepaling niet welk rechtsgevolg deze ondertekening moet hebben. Evenzo wordt in de eerste zin van overweging 49 van de [eIDAS-]verordening aangegeven dat een elektronische handtekening niet mag worden gediscrimineerd op grond van het feit dat zij een elektronische handtekening is.

20) Volgens de verwijzende rechter wordt het rechtsgevolg van de elektronische handtekening met name geregeld in de overwegingen 22 en 49 ervan. Volgens de verwijzende rechter wordt dit gevolg bepaald door het nationale recht. Alleen wat de gekwalificeerde elektronische handtekening betreft, wijzen de bepalingen van

de [eIDAS-]verordening erop dat deze handtekening, wat de gevolgen ervan betreft, moet worden gelijkgesteld met een handgeschreven handtekening.

21) Zoals hierboven is uiteengezet, staan de bepalingen van de Poolse kpc alleen toe dat processtukken met een (gekwaliceerde, vertrouwde of persoonlijke) elektronische handtekening worden ingediend indien het gerecht over een hiervoor bestemd ICT-systeem beschikt. Volgens de verwijzende rechter moet hieruit worden afgeleid dat hij niet verplicht is een elektronisch ondertekend processtuk te aanvaarden, aangezien hij niet over een dergelijk ICT-systeem beschikt. Een dergelijk geschrift, dat buiten een ICT-systeem is ingediend, vertoont een formeel gebrek in de vorm van een onregelmatige handtekening.

22) Volgens de verwijzende rechter moet echter ook rekening worden gehouden met de inhoud van de andere overwegingen van de [eIDAS-]verordening, waaruit blijkt dat de [eIDAS-]verordening tot doel heeft het vertrouwen in elektronische transacties binnen de interne markt tussen burgers, ondernemingen en overheden te versterken. Volgens de verwijzende rechter is dus ook een uitlegging mogelijk van de bepalingen van de [eIDAS-]verordening waaruit de verplichting voortvloeit om een langs elektronische weg ondertekend processtuk te aanvaarden gelet op de eenmaking van de elektronische systemen in de lidstaten en de non-discriminatie ervan.

23) In dit verband kan het relevant zijn dat Polen bij de Commissie geen enkel computersysteem op grond van de bepalingen van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] heeft aangemeld. Tot op heden is met name het systeem [...], dat gekoppeld is aan een vertrouwde handtekening, waarmee de verzoekende partij het geschrift heeft ingediend, niet aangemeld. Artikel 2, leden 1 en 3, van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] lijkt er echter op te wijzen dat de bepalingen van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] alleen van toepassing zijn op stelsels voor elektronische identificatie die door een lidstaat zijn aangemeld. [Dit] heeft geen invloed op het nationale recht of het Unierecht betreffende het sluiten van overeenkomsten, de geldigheid ervan of de procedurele verplichtingen.

24) Volgens de verwijzende rechter leidt een juiste uitlegging van de bepalingen van de [OMISSIS] [eIDAS-]verordening [OMISSIS] tot de conclusie dat deze verordening slechts voorziet in instrumenten waarmee technologische faciliteiten kunnen worden geboden, maar niet verplicht tot toepassing ervan, en in het bijzonder dat zij geen afbreuk doet aan de nationale oplossingen, met name wat de rechtsgevolgen van de neergelegde processtukken betreft.

25) Een dergelijke uitlegging versnelt de processen in verband met de innovatie van gerechtelijke procedures misschien niet, maar het lijkt erop dat de Uniewetgever de lidstaten niet heeft willen verplichten om te voorzien in concrete oplossingen voor het gebruik van elektronische handtekeningen in het kader van gerechtelijke procedures. Het lijkt erop dat deze concrete oplossingen

hoofdzakelijk voortvloeien uit de technologische mogelijkheden van een betrokken lidstaat.

26) Een andere uitlegging leidt daarentegen tot de conclusie dat de gerechten van alle lidstaten van de Europese Unie de langs elektronische weg ondertekende processtukken uniform moeten aanvaarden, ongeacht het bestaan van het computersysteem en de kennisgeving ervan aan de Commissie. Een dergelijke uitlegging zou erop neerkomen dat er eenheid wordt gebracht in de kwestie van het indienen van processtukken bij de gerechten van alle lidstaten.

27) Het antwoord van het Hof zal een Unierechtconforme uitlegging van het nationale recht mogelijk maken en tegelijkertijd beslissend zijn voor de vraag of het in de bij de nationale rechter aanhangige zaak noodzakelijk is het geschrift van de verzoekende partij waarin zij verzoekt om uitsluiting van de gerechtsreferendaris te aanvaarden, dan wel of het noodzakelijk is de verzoekende partij op te roepen het vormgebrek van het geschrift te verhelpen door het met zijn handgeschreven handtekening te ondertekenen.

[OMISSIS]

BESLISSING

1.

[OMISSIS] [betreffende de betekening van een afschrift van de beslissing]

2.

[OMISSIS] [betreffende de anonimisering]

3.

[OMISSIS] [betreffende de verzending van het dossier]

4.

[OMISSIS] [overige procedurele aspecten]

K., 28 april 2023

[OMISSIS]